СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 87. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 3-го травня 1945. No. 87. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, May 3, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав америки Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРИСТУПИЛА ДО ПРАЦІ НАД МІЖНАРОДНЬОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Конференція Обєднаних Держав у Сан Франсиско перейшла першу кризу тим, що не відстрашила Советів від дальшої участи, коли прийняла Арґентину у свій склад. Міністер закордонних відносин Совєтської Росії відвідав американського секретаря стейту Едварда Стетиніюса і в сердечнім тоні заявив йому, що останеться ще кілька днів у Сан Франсиско, доки Чотири Потуги не передискутують найважніші підстави для міжнародньої організації. Після такої заяви представники Чотирьох Потуг згодилися на створення різних комісій і комітетів для поділу праці конференції.

Україні признано місце в комісії.

При творенню комісій дістали важні позиції теж і менші держави. Так Бельгія, Південна Африка, Норвеґія й Венезуеля дістали місця у президії чотирьох великих комісій. Дістали також становище в комісіях Росія, Франція й Китай, а не поминено ні України ні Білорусі. В комісії для розбудови організації і поступування предсідником є делегат Туреччини, в звітником представник Білоруси. У комісії з числом I, під заголовком: „Загальні постанови", предсідником є представник Бельгії, а в підкомісії для начерку вступу до статуту і складення цілей та засад є заступник України. Комісія II призначена для справ загальної асамблеї, комісія III для ради забезпеки, комісія IV для правничих справ. Інші комісії щойно творяться.

Делегати України, Білоруси й Арґентіни.

З Маямі на Флориді наспіли вісти, що туди прибув новий амбасадор Арґентини до Злучених Держав. Він заявив, що він надіється бути на конференції в Сан Франсиско.

Редакційний кореспондент газети Ню Йорк Геральт Трибюн подає з Сан Франсиско, що кожної хвилини надіються появи українських і білоруських делегатів, коли стало звісне, що їм признано місця в комісіях.

Телеграма агенції Асошіейтед Прес із Сан Франсиско з дати 1. травня сповіщає, що „білоруські й українські делегати на конференцію для світової забеспеки мають прибути сюди з кінцем тижня. Довідуємося, що вони вже виїхали з Москви сьогодні, а як ні, то завтра. Імен делегатів ще не проголошено".

Польська справа на конференції.

Едвин Джеймс телеграфує до Ню Йорк Таймсу із Сан Франсиско: „Над конференцією висить хмара, а її називають Польською Справою. Вона не розібє конференції, бо нема сили розбити цю конференцію, але хмара кидає тінь не лише над Золотими Воротами, але далеко дальше... Вячеслав Молотов не зміг добитися допущення делегатів від Советами створеного варшавського уряду... Одначе виглядає, що ці справи тут не полагодять, а коли це правда, то Польща не буде мати заступників на цьому зібранню. Справа Польщі не має вже нічого спільного з границями Польщі. Тут іде лише про створення тимчасового польського уряду, як на це згодилися в Ялті президент Рузвелт, премієр Чорчил і маршал Сталін".

ПРЕЗИДЕНТ ВІДВІДАВ КОНГРЕСМЕНІВ.

Президент Гері С. Труман зробив свіжу несподіванку вівторок 1. травня тим, що поїхав до конґресу, вступив до бюра предсідника палати репрезентантів і по черзі витався поодиноко з кожним конґресменом. Приявних було яких 350 членів. Він витався подаванням рук навіть і з послугачами конґресу. Цю візиту пояснюють собі тим, що президент шукає повної співпраці з конґресом після проголошення Дня Перемоги.

ПЕРЕМІНА ЕКОНОМІЇ НА ВИПАДОК ОДНОГО ФРОНТУ.

Рада Воєнної Продукції поробила всі приготування до зміни економії в Злучених Державах на випадок, коли на місце двох воєнних фронтів прийде лише один фронт. Цю переміну можна буде перевести упродовж 4—6 місяців часу. Коли переведуть цю переміну, тоді щезне теперішня скомплікована проблема з пріоритетами та іншим визначуванням матеріялів для продукції. Буде лише два пріоритети: ММ — тобто для Військових цілей; і СС — тобто для цивільного вжитку. Колиб День Перемоги прийшов перед 15 травня, то переміна буде переведена до кінця вересня.

Президент Труман радить стриматися із святкуванням Дня Перемоги

У Вашинґтоні панує безупинне напруження при вижиданню вістей про закінчення війни в Европі. Вісти про смерть Гітлера можуть мати відповідні наслідки. Президент Труман, який вичікує теж Дня Перемоги, візвав населення краю, щоб воно стрималося від парад з нагоди проголошення перемоги і щоб присвятило свій час для докінчення праці, яку ще треба зробити. На запит кореспондентів, чи президент робить які приготування від себе, секретар для преси Джонатан Деніелс сказав, що президент приготовляється виголосити з нагоди перемоги промову по радіо з відповідними зарядженнями.

ВЕЛЕС ВИЯСНЮЄ ПІДСТАВИ СПОРУ НАД ПОЛЬСЬКИМ УРЯДОМ

Сомнер Велес, бувший підсекретар стейту у Вашинґтоні, у синдикованій статті з 2. травня обговорює основно причини спору над створенням польського уряду. Напрям думок такий: Оповістка з Кримської Конференції могла бути правдива в словах, але за нею можуть бути скриті важні наміри. Створення польського уряду на демократичних засадах вирішує водночас творення в такий самий спосіб урядів в інших краях, над котрими має владу велика потуга. Отже справа Польщі має рішальний вплив на конференцію в Сан Франсиско. Бо колиб прийняти засаду, що одна потуга домінує менші держави, тоді зачеплена суверенність інших малих держав усюди. Колиб прийняти засаду, що в різних околицях світу повстануть такі держави, тоді світ буде поділений на сфери впливів, а в такій системі менші держави будуть опановані великими. Відповідно до цього булаб теж створена й будуча світова організація для забеспеки миру.

Американці вірять в таку світову організацію, яка признає право незалежним народам свобідно вибирати свій уряд. Так, як тепер справи стоять, єдиним способом, щоб це осягнути, є створити для цього гарантію в пропонованій організації Обєднаних Держав. Коли Росія хоче забеспечити мир, то найліпшим способом до цього буде, щоб вона взяла участь у створенню організації світу, основаної на засадах суверенної рівности держав, а ця засада зможе забеспечити народам визволених країв незаперечне право свободи при виборах і творенню демократичних урядів.

„Найліпшим способом для забеспеки „приязного існування держав" є дорога демократії" — кінчить Велес.

ЧОРЧИЛ НАТЯКУЄ НА БЛИЗЬКИЙ МИР

Премієр Чорчил заявив у британськім парляменті, що можливо ще до кінця біжучого тижня він буде могти дати парляментови „преважну вістку"; всі зрозуміли заяву як натяк на мир.

Одначе граф Бернадоте, що подав Аліянтам першу пропозицію мира від націстів, а спеціяльно від Гімлера, під умовою, що Німеччина не буде здаватися Росії, заявив, що він не має дальших мирових пропозицій від нацистів.

Зогляду на проголошення смерти Гітлера та промовчання Гімлера в тій заяві дехто думає, що тепер у Німеччині є дві націстичні партії, з котрих одна, під проводом Гімлера, стоїть за мирові переговори з Аліянтами, друга, під Деніцом, за безоглядну боротьбу до кінця.

ПОХОРОНЕНО МУСОЛІНІЯ З ЙОГО МЕТРЕСОЮ В ГРОБІ ДЛЯ БІДНИХ

Першого Травня покінчилася остання огидна глава життепису Мусолінія, коли в 6. годині вечором похоронено його тіло разом з тілом його метреси, Кляри Петачі, та тілом секретаря фашистівської партії, Стараче, у кутку кля бідних на цминтарі Маджоре в Міляні. Похорон відбувся в приявности тільки погребника та двох священиків, з котрих один є капеляном Червоного Хреста, а другий звичайним священиком цминтаря. Похоронено їх у неозначених гробах, аби в цей спосіб захоронити їх тіла перед дальшим збезчещенням людей, що ненавидять Мусолінія так, що цю ненависть продовжують аж поза смерть.

ДИКТАТОР МАДЯРЩИНИ ПОПАВ В АЛІЯНТСЬКІ РУКИ

Сема Американська Армія захопила німецьких ґенералів фон Леба та Ліста, що відзначилися підчас польської й французької кампанії, як також адмірала Миколу Гортія, що був диктатором Мадярщини від захоплення влади по коротко тривалій комуністичній революції в 1920. році аж до 8. березня 1944. року, коли Німеччина усунула його та встановила собі уряд з людей, собі безоглядно відданих. З огляду на те, що Горті вже не є головою держави та не воював проти Аліянтів як вояк, його арештовано тільки для охорони.

СТАЛІН ПОКАЗУЄ НАЙБІЛЬШІ ГАРМАТИ В ПЕРШО-ТРАВНЕВЕ СВЯТО

Москва святкувала цього року День Першого Травня з більшою радістю й виставністю, ніж колинебудь досі від початку большевицького режиму. Між іншим у перше показано публично населенню й приявним гостям кольосальні гармати, що перевищають величиною найбільші гармати всіх країв. Між гістьми, що приймали параду, були Едвард Еріот, бувший французький премієр, недавно звільнений з німецького табору. Був теж на трибуні японський амбасадор.

АМЕРИКАНЦІ ПЕРЕПЛИВАЮТЬ ДУНАЙ.—Отся сцена знята вже в самій Німеччині, недалеко того місця, взідки випливає Дунай. Бачимо американських вояків, що перепливають ріку з протитанковою гарматою.

НАЦИСТИ ДОНОСЯТЬ ПРО СМЕРТЬ ГІТЛЕРА

Контрольоване нацистами гамбурзьке радіо подало в вівторок вістку, що Адольф Гітлер, диктатор Німеччини, загинув у понеділок підчас оборони будинку канцлера в Берліні. Перед смертю встановив він адмірала Карла Деніца своїм наслідником, себто новим вождом Німеччини.

Нацистична заява про смерть Гітлера прийшла як завершення прерізних чуток і поголосок про Гітлера, з котрих одні говорили про його смерть, інші про важкі поранення, інші про божевілля, ще інші про втечу з Німеччини. Остання така чутка вийшла від самого Гімлера, коли цей сказав, що Гітлер умирає від мозкового кровотоку.

У заяві нового вожда Німеччини про Гітлера говориться, що Гітлер віддав своє життя тій самій справі, якій він присвятив все своє життя, себто боротьбі проти большевизму. Мовляв, він згинув як герой у боротьбі, найбільший герой німецької історії. Тої самої лінії обіцяв держатися новий вожд у заяві про свою політику, коли він, закинувши даншу лінію нацистичної пропаганди, що пробувала розбити Аліянтів натяками на звязки з большевиками, сповіщав, що й він поведе далі передусім політику боротьби проти большевиків, опираючися американцям та британцям тільки тоді, як вони помагають большевикам. Як новий вожд адмірал Деніц візвав всіх німців до безоглядного послуху собі, називаючи непослушних зрадниками.

ВІСТКА ПРО СМЕРТЬ НЕ НАХОДИТЬ ЗАГАЛЬНОЇ ВІРИ.

Хоча вістка про смерть Гітлера вийшла видимо з офіціяльних кругів Німеччини, вона не стрінулася зо загальною вірою в Европі. За багато арґументів промовляє за те, що й тут націсти збрехали для певних своїх цілей, головно для рятування себе перед неминучою тепер катастрофою. Тому в Лондоні й висказується досить загально бажання бачити доказ на нацистичну заяву, себто тіло Гітлера; головно недавна смерть Мусолінія, щодо якої не можуть тепер вставити найменші сумніви, підсуває думку, що добре булоби, якби люди могли оглянути на власні очи Гітлера так, як вони могли бачити його італійського товариша.

МАЙЖЕ ВЕСЬ БЕРЛІН У РУКАХ ЧЕРВОНИХ.

Тимчасом Червона Армія розбиває вже останні позиції німців у Берліні, і червоні команданти може зможуть незадовго розслідити на місці, чи правду говорило гамбурзьке радіо. За останній день червоні війська захопили сто блоків Берліна, обступаючи з усіх боків будинок канцлера, в котрім мав загинути Гітлер. Всего яких десять квадратових миль Берліна находиться в руках завзятих нацистичних військ.

АМЕРИКАНЦІ ЗАЙНЯЛИ МІСЦЕ НАРОДЖЕННЯ ГІТЛЕРА.

Тимчасом загальна аліянтська офензива на „національну редуту" Гітлера поступала просто без опору.

Американська Третя Армія в самий день проголошення вістки про смерть Гітлера заняла Бравнав, австрійське містечко, в котрім Гітлер народився. Американські війська йдуть на Лінц, столицю горішньої Австрії, де вони незадовго сподіваються стрінутись з Червоною Армією.

Сема Американська Армія вдерлася до Тиролю та очистила з ворога Мінхен, місце народження нацизму. „Славну" пиварню, з котрої Гітлер починав свій „пуч", застали розбиту; з її багатих пивниць полодне німецьке цивільне населення носило харчі й напитки.

Британська Друга Армія обійшла Гамбурґ та підійшла до балтійського порту Любеки.

АЛІЯНТИ ХОЧУТЬ, АБИ ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАНЯЛА БЕРЛІН САМА.

Генерал Айзенговер зарядив здержави наступ американських і британських військ на Ельбі, аби дозволити Червоній Армії самій заняти Берлін. Покищо ще не зовсім певно, чи приказ Айзенговера є вислідом його рішення, чи угоди між Аліянтами.

СТРІЧАЮТЬСЯ З ПАРТИЗАНАМИ ТІТА.

Ново-зеляндські війська в Італії стрінулися з югославськими партизанами маршала Тіта коло Монтефальконе під Трієстом. Британці ввійшли до міста Удіне. Восьма Армія закрила німців у пастці коло швайцарської границі.

ІНВАЗІЯ ОСТРОВА БОРНЕО.

На другім боці земної кулі Аліянти зробили поважний крок до закінчення війни проти другого ворога, Японії, коли аліянтські війська почали інвазію великого острова Борнео, що становить головне жерело нафти для Японії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of Octobed 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею.		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

КОЛИ ВИДНО ПОЧАТОК КІНЦЯ

Нарешті вже й націстичні пропаґандисти, що останньої хвилі взивали німців боротися до останку й не здаватися, почали натякувати на здачу Німеччини її противникам. Правдоподібно вони далі ще держать народ у темноті щодо своїх переговорів з Аліянтами за посередництвом свого аґента, шведського ґрафа Бернадоте, але вони вже підсувають щось у тому роді, коли їх власне радіо каже німцям, що війна зближається великанськими кроками до кінця та що цей конець може наступити кожного дня, можливо й завтра. Зогляду на те, й не можна дивуватися тому, що світ жде тепер зо запертим духом на проголошення кінця війни в Европі. Тепер цей близький конець не може підпадати просто ніякому сумнівови.

У людей, що памятають кінець першої світової війни, ці часи певно приведуть на думку рік 1918., коли складала зброю німецька цісарська армія, коли з Німеччини втікав цісар, а народ обнимав владу над переможеним краєм. Ці пригадки зродять певно догади, що подібні великі переміни в політичнім і суспільнім устрою Німеччини наступлять і тепер. До певної міри це правда. Правда, що й тепер наступають і наступлять у Німеччині великі суспільні й політичні переміни. Одначе, все таки теперішні переміни у Німеччині не можна мірити перемінами з кінця першої світової війни, бо якіб не були тамті переміни, теперішні є й будуть без порівнання більші.

Тоді з перемирям упала була німецька монархія й розвязалася німецька армія. Зрештою майже все осталося по старому. Тепер німецька армія не піддається: тепер німецька армія вже є, або скоро буде, знищена. Тоді армія здалася на границі, тепер армія допустила ворогів у нутро Німеччини. Тоді нутро Німеччини було війною майже не зачіплене. Тепер Німеччину знищено в нутрі ще гірше, ніж у першу війну Німеччина знищила Бельґію й північну Францію. Тоді аліянтські війська проявляли супроти німців прихильність, аби не грати перед ними ролі переможців. Тепер аліянтська команда спеціяльні заходи покладає, аби показати Аліянтів переможцями, аби в цей спосіб вбити німцям у голову, що вони переможені. Тоді Аліянти дозволили німцям орґанізувати державу на нові основи, тепер вони певно не дозволять їм правити своєю державою ще багато, а багато літ. Словом, по теперішній війні з політичної карти Европи усувається Німеччину. Багато води уплине в ріках, поки німець стане знову паном у Німеччині. Можливо навіть, що цього вже ніколи не буде.

За всі ці наслідки для Німеччини винувата партія, що назвала себе найкращим виявником німецького націоналізму. І проти цеї партії звертається тепер ненависть усего людства, ненависть така люта, що Німеччина хіба тоді встане як вольний народ у сімї вольних народів, як німецький народ дасть доказ, що він випік зо своєї душі всі признаки нацизму, як зо здорового тіла витинається часть ґанґриною заражену.

Не про Львів і лінію Курзона!

Справа Польщі не сходить з порядку нарад міжнародної конференції в Сан Франсиско. Говорять про неї офіційно й публично; говорять на тайних засіданнях, говорять теж і по коритарах оперного будинку, де відбуваються наради.

Теж і пишуть про цю справу день за днем. І то всі ґазети. Виглядалоб, що цілий світ тільки про Польщу думає, тільки її долею журиться. Виглядалоб, що уряди Злучених Держав і Великої Британії, що в так многому Советам, чи там Сталінови, попускають, то щодо Польщі завзялись і кажуть, що ніяк не дадуть згоди на наставлений Сталіном польський люблинський уряд.

Щож це сталося, що так усі плачуть за Польщею, що так її обороняють? А плаче й обороняє теж і Молотов, бо теж впоминається за Польщею і тим, щоби вона була між учасниками міжнародної конференції в Сан Франсиско?

І щож то за диво, що як допускали Україну і Білорусь до участи в нарадах в Сан Франсиско та до членства в тій орґанізації забеспеки миру, що буде створена, то ніхто навіть не запитався, чи та Україна обіймає старі границі, чи нові по Лінію Курзона і зо Львовом? Прецінь є стільки приятелів Польщі в Сан Франсиско, а ніхто з них навіть слівцем за те не спімнув! Як це розуміти? Прецінь говорили там навіть про те, що Україна не є незалежною, а про це не згадали.

І якжеж то є, що навіть збоку польського уряду в Лондоні, чи польської пропаґанди в Америці, якось нагло не чути нічого голосного про те, щоб західно-українські землі, чи хоч Львів, залишити далі при Польщі! Що, польські шовіністи цеї пропаґанди цілком ще не занехали, це певне. Але що притихли з цим, це теж очевидне.

Згадуємо за те, особливо тому, бо наші большевики і ті нові „червоні отці" та червоні миряни", що то тепер стали під покров Кремля, кричать на всі застави, щоби робити масові віча і слати масово телеґрами, щоб Аліянти не признали Львова Польщі, та щоб визнали Лінію Курзона. Та ті речі вже обговорили „Три потуги" в часі Кримської Конференції й їх тепер у Сан Франсиско навіть під увагу брати не будуть. І теж пізніше. Навіть найбільш засліплені поляки вже знають, що Польща втратила західно-українські землі на віки вічні. Очевидно. якщо сам Сталін не захоче зробити Польщі якихсь презентів як 17-тій, чи якій там советській републиці. Та сяк чи так, але ні Лінія Курзона, ні Львів, не можуть бути нині чимсь таким, що може серіозно заважувати в полагодженню польської проблеми. І те „щось інше", а не Львів чи Лінія Курзона є нині в головах політиків, що розважують в Сан Франсиско справу допущення Польщі до нарад у цій конференції.

Щож це є те „щось інше"?

Коротко відповідаючи, це є те, чи Сталін має далі сам один розпоряджатись в Східній і центральній Европі, чи ні? Чи він має в Польщі наставляти свій уряд в такий самий спосіб, як його наставляв в Україні, чи тепер наставляє в Румунії, Болгарії. Югославії, а навіть в Австрії? Чи на місце націстівських чи півфашистівських влад і порядків мають тепер прийти комуністично-тоталітарні, чи ті демократичні, задля яких західні демократії пішли до війни з націзмом і фашизмом? Чи те, як говориться, що „нарід має вирішити", треба розуміти в спосіб, як це розуміє західна демократія, чи так, як Совети?

Конференція в Сан Франсиско виявляє наглядно, що подавляюча більшість є за свавовищем Злучених Держав і Великої Британії в справі Польщі. А уряди тих держав уже ясно висказались у справі Львова чи Лінії Курзона. А тепер так само ясно висказуються в ще іншій справі, що дотикає формально безпосередно Польщу, а посередно всіх тих, що знаходяться чи знайдуться в подібному положенню. Ті потуги є за те, щоби Польща мала наразі принаймні компромісово дібраний уряд, а згодом правильно вибраний, а не диктований Сталіном. В тому попирають Злучені Держави і Велику Британію представники інших держав. Як Злучені Держави та Британія, так і вони є у подавляючій більшости проти того, щоби Польщу репрезентував в Сан Франсиско наставлений Кремлем польський люблинський уряд, що тепер є в Варшаві.

Теж так є, що не з якоїсь надзвичайної любови до Польщі розпинаються тепер за нею різні ліберали, що її давніше гостро критикували. І не за нею пропадають так дуже многі інші народи, бо стоять за неї в першу чергу тому, щоб ратувати самих себе і престіж демократії в Европі, та щоб не дозволити нікому розпоряджатись Европою та її народами самочинно і самолюбно, як це робить тепер Москва, користаючи з перемог на воєнному фронті.

Тому саме, чи хто любить Польщу, чи ні, але як є за свободу, а проти диктатур, то тепер стоїть за її право мати свій власний уряд, вибраний польським народом, а не подиктований і наставлений з Москви. Ось це є нині головне й актуальне, а не Львів чи Лінія Курзона. Те останнє для Польщі — пропавша справа, але її свобода — ще не цілком пропавша, бо ще її обороняють, а наш уряд заявляє, що від тої оборони не відступить. Отже Львова і Курзона Лінії він боронити не буде, бо таке вже заявив, але свободу Польщі буде обороняти. Те й роблять тепер усі свободолюбні й ліберальні люди в Америці — крім комуністів і їхніх прихвостів. Ось це треба бачити і розуміти теж і американським українцям.

Микола Чубатий.

Поняття демократії стає елястичне як ґума

Коли три роки тому преса розносила по світі відомість, що Сталін підписав Атлянтійський Чартер, який як ціль війни з націстами ставить поваління диктатур та заведення кращого, свобідного, демократичного ладу на світі, то одні люди з цього підсміхалися, а другі здвигали раменами, що означати має таке удавання демократичности збоку режіму, відомого як крайна диктатура.

Колиж Вилйем Л. Гвайт в своїй книжці „Рапорт про Росіян" описує сцену, де советський громадянин переконував автора про істнування в Советах найбільшої свободи преси, дарма, що в Советах не друкують й одного слова, яке не має казьонного стемпля, то Гвайт відкриває нам маленький рубець на справу, як ми несправедливо осуджуємо Совети. Большевики мають на кожну справу, як на свободу політичну, на свободу преси, на демократію, на рівноправність народів, своєрідний погляд, тому Сталін міг підписати Атлянтійський Чартер. Ось так, наприклад, це, що в світі західної демократії є темносиве, то в Советах є сніжнобіле, натомісць сніжнобіле є чорне. Мокрим є це, на чім вже вода висохла, а сухим це, що капає з води. Такі є різні поняття поміж советським світом та світом західної цивілізації.

Над подібною проблемою вже застановлялися вчені фільософи. Ось для прикладу, чи є можлива квадратура кола, або чи є округлий квадрат. Одні твердять, що це абсолютно неможливе, бо собі противорічне. Другі твердять, що це неможливе тільки у мозках людей нашої планети. Одначе можуть десь жити люди, наприклад на Марсі, що є з іншою конструкцією розумовання і в них все це може бути можливе. В них, наприклад, заборона друкувати чогонебудь, що не є під контролею агентів з Народного Комісаріяту Внутрішних Діл, є найбільшою пресовою свободою, а навпаки, свобідне друкування своїх слів, як от в Америці, є найбільшою неволею свобідного слова. У подібних до марсіян, але людей з нашої планети булаб можлива і квадратура кола і округлий квадрат, колиб вони могли мати якусь користь для російської червоної імперії.

Тов. Соколов про різні розуміння демократії.

По скасуванню комінтерну в Москві стала появлятися ґазета „Война та Рабочий Клас", поважний советський журнал, що раз-по-раз пускає в світ найбільше авторитетні пояснення становища советського уряду до біжучих справ советської політики. Відомий советський урядовець Кравченко, що покинув недавно советську службу, розшифровує, що „Война та Рабочий Клас" це властиво голос добре закаптуреного Третого Інтернаціоналу, який мусів розвязатися, щоби не дразнити демократів Вуйка Сема, що то став обильно достарчати Советам всякі добра з ленд-лізу. Одначе по думці Кравченка цей орґан це голос Москви для комуністів цілого світа, це голос комінтерну.

У цім то авторитетнім орґані помістив недавно статтю тов. Соколов на тему різного розуміння демократії. По його думці істнує основна різниця поміж демократією того типу, що її реалізують большевики в себе вдома та на територіях окуповоаних Советами, а поміж демократією інших країн поза Советами. Ці два роди демократії можуть, мовляв тов. Соколов, істнувати біля себе та нема причини, чому не моглаб бути тривала співпраця поміж того роду демократією та аліянтами, особливо як довго є надія на достави з ленд-лізу, а чого треба догадатися.

Всеж таки тов. Соколов вважає демократію по московському фасону куди кращою від західної демократії, бо, мовляв, в Советах є право людини на працю, виховання, свободу від експльоатації та на рівноправність расову та національну. Так для прикладу, додає тов. Соколов, в Англії є демократичні права тільки для населення метрополії, підчас коли більшість населення кольоній надармо очікує демократизації, свободи та незалежности.

Та хай ніхто не думає, що західна демократія та советська не можуть найти спільної мови та очеркнення, що є правдиво демократичне, а що протидемократичне. Демократія у спільному розумінню це боротьба з фашизмом. Той є демократом, хто готов боротися з фашизмом не на словах а на ділах. Оце приблизно думки тов. Соколова про демократію. Ясно та зрозуміло! Демократія це тільки боротьба з фашизмом, а не з другими диктатурами. Не стане фашизму на світі, а це буде за пару тижнів, так і демократія на світі стане вже вповні безробітною, вона не матиме вже що робити, бо цілий світ стане вже демократичним від Соловок на півночі аж по горячі степи Казакстану, враз з міліонами засланців та советських невільників на примусових роботах, про яких так живо говорить В. Гвайт з обсервації на власні очі, як вони маширують до роботи під советськими баґнетами виголоджені та виморені.

За пару місяців стане ідеальною демократією панування аґентів НКВД, що витягатимуть людину з хати Біг вість за що та за чиї провини. Демократією та „національною рівністю" стане теперішне положення України з її русифікаційним апаратом з Никитою Хрущевом, росіянином у проводі, та з економічною експльоатацією багатств України московським центром. Все це тепер стане демократією. А західні держави нехай дальше дають ленд-ліз, нехай дальше кооперують з того роду демократією, тільки нехай не вставають свого носа до тих просторів Европи, куди сягає того роду советська демократія.

Всі люди, не з Марса, але з нашої планети, називають це диктатурою. Покійний през. Рузвелт в часі, коли Совети не були союзниками Америки та коли він міг говорити недипльоматично про Совети, назвав таку „советську демократію" найбільше кривавим режімом, відомим в історії людства. Та тов. Соколов каже, що це демократія, так і є демократія. Ви кажете, що це темносіре? Це так по вашому західному розумінню, міркує тов. Соколов, бо по нашому це все є сніжно-біле.

Раз советська демократія це тільки „інший тип демократії", так як для прикладу демократія американського та демократія англійського фасону, так тоді треба дати змогу тим двом демократіям саме в імя демократичної засади — фер плей — свобідно поширюватися та змагатися. І цього саме бажає собі советська демократія, такі бажання є й тов. Соколова. Тим полем змагань стає виголоджена та збідована Европа. Відомо з практики по попередній світовій війні, що голод та нужда це найкращі розсадні комунізму. Доведене до роспуки населення шукає чогось іншого, ніж дотеперішний лад. За все винує капіталізм та посідаючих, бо голод це страшний дорадник.

Саме на таке поле діяльности нині приходить „советська демократія" зі своїм розумінням демократії. Доведена до розпуки Німеччина злочинним експериментом націстів, немає сумніву, є найбільше плодовитою почвою під таку советську демократію. Таким самим добрим ґрунтом є теж виголоджена та все несамовистарчальна Італія. Одним словом Европі грозить загальна комунізація та щоби не страхати західних держав, не пуджати демократичного сумління американського та англійського громадянства, тов. Соколов успокоює. Цеж не є у покійного Ґебельса страшак, большевизація Европи, цеж ваша, буржуїв, рідна сестричка-демократія, тільки іншої цери, це советська демократія. Тому будьте спокійні, не денервуйтеся, коли інший рід демократії стане випирати стару консервативну демократію з розумінням гідности людини, її свободи на переконання, свободи вибирати собі працю та-

ЕММЕРІХ ГАЛЯС.

СЕРЦЕ АРТИСТКИ

I.

Барон (у будуарі артистки): ...„Я, пані, дивлюсь на вас із таким захопленням, як у перше закоханий студент. Бо я вірю, Ви та едина.

Артистка: Бароне, чи моглиб говорити про щось цікавіше. Вічно те саме „Я кохаю вас"... Це нудить мене. Я вже вам раз сказала, що ви не маєте ніяких виглядів. Зрештою ви сами мене не любите.

Барон: Як ви можете говорити. Чи ви сами не відчуваєте?

Артистка: Ні, мій приятелю, це не є любов. Я вірю вам, що я вам подобалась... Може вам навіть імпонує те, що така скромна артистка відкидає наш маєток.

Барон: Я присягаю вам.

Артистка: ...„що я вас люблю". Нащо ці присяги? Та вибачте: пів години вже минуло. Ви мусите відійти.

Барон: Ви виганяєте! Ви — без серця!

Артистка: Якто? Я дозволяю вам щодня проводити себе до хати по театрі, відвідувати мене...

Барон: Так, але по пів години звичайно мене проганяєте.

Артистка: Пів години це довго. За той час ми моглиб перебалакати всякі справи, якби ви не марнували його на освідчини. Я цевна, що на другий раз... До побачення, Бароне.

Барон: Ви показуєте мені двері.

Артистка: Алеж ні, любий графе, я тільки не хочу забирати вам часу. Ви маєте важні обовязки і я не хочу, щоб ви через мене...

Барон: Розумію... Вже йду... (Цілує її в руку і кланяється).

Артистка скручує і відходить до другої кімнати.

II.

Барон (за хвилину вертається тими самими дверима): Ходіть ближче... тихенько, тут нема нікого.

Вломник (з ліхтаркою в руках) Отже це тут?

Барон (показує на двері праворуч): Так. Вона вернеться сюди на вечеру. Ще раз пригадую вам, що треба зробити, щоб ви не помилились. Коли артистка перейде кімнату, щоб дістатись до спальні, ви вискочите зпоза завіси.

Вломник: Решту я вже знаю. Маю кинутись на неї зірвати їй нашийник, де є ключик, відчинити ним шафу і взяти звідти діядем.

Барон: Тоді я ввійду і під загрозою револьвера відберу вам діядем.

Вломник: А я втечу і залишу пана барона самого з артисткою.

Барон: Решта вас не обходить. Ви маєте зробити те, що вам кажу і за це дістанете винагороду.

Вломник: Нехай пан барон вибачить мою цікавість: нащо вся ця комедія? Вчора ви віднайшли мене в цій кнайпі і запропонували мені пятьсот пенґо за мій виступ. Я розумію дискретність, бо я джентельмен, але хочу знати — яка ціль?

Барон: Це можу вам виявити. Я закоханий у цій артистці.

Вломник: А вона?

— Барон: Вона в мені ні. Я все пробував і — надурно. Тепер роблю ще останню спробу.

Вломник: Розуімю. Пан барон сподівається, що артистка із вдячности за рятунок діядему... Це мусить бути дорогоцінна річ.

Барон: Смішне питання! Самі брилянти. Найбільше улюблена її дорогоцінність.

Вломник: Але як ви поясните їй, що так нараз тут зявилися?

Барон: Дуже просто. Скажу, що коли я вже йшов від неї, то побачив якусь підозрілу постать, що підкрадалась сюди... Я підбіг і витягнув револьвер.

Вломник: Ага правда: револьвер. Будьте добрі, витягніть з револьвера кулю. Можна забутись...

Барон (передає револьвер вломникові, який витягає кулю): Зате я просив би і вас...

Вломник: Так, так, я вийму теж і з свого. (Передає свій револьвер баронові для перевірки).

Барон: Тепер я вже йду. Але зробіть усе зручно.

Вломник: Будьте спокійні. Я знаю свій фах (ховається за завісу).

III.

Артистка (входить підспівуючи).

Вломник (вискакує і зриває їй нашийник).

Артистка: На поміч! Чого ви хочете?!

Вломник: Зараз побачите (йде до шафи і шукає в ній).

Артистка (з розпукою): Мій діядем!

Вломник: Так, діядем. (Витягає його із шафи і подивляє). Чудовий кусник!

Барон (вбігає, засвічує світло): Руки догори! Віддайте зараз!

Вломник: Ані не думаю! Я щасливий, що нарешті найшов таку річ!

Барон (здивуваний): То ви не хочете мене слухати?

Вломник: Ні! Із незарядженим револьвером не будете мені погрожувати! Я тут диктую! (спрямовує револьвер до барона). Вийдіть геть!

Барон: Алеж ваш револьвер...?

Вломник: Цей ні, але я маю ще другий. (Один револьвер

(Докінчення на стор. 4-тій).

ВІД 1. КВІТНЯ ЦЬОГО РОКУ ДО ЧАСУ ВІДБУТТЯ 21-ШОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ КОЖНА ДЕЛЕҐАТКА Й КОЖНИЙ ДЕЛЕҐАТ ПОВИННІ ПРИЄДНАТИ СОЮЗОВИ КОЖНОГО МІСЯЦЯ НЕ МЕНШЕ ЯК ОДНУ НОВУ ЧЛЕНКУ ЧИ ОДНОГО НОВОГО ЧЛЕНА

$7,000.00 на писанку для українських жертв війни

Комунікат Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.

Український Американський Допомоговий Комітет одержав з Парижа (Франція) від „Юнітерйен Сервис Коміті" наступну каблеґраму:

Paris, April 19, 1945.

There are approximately 80,000 Ukrainians in France. 40,000 of them are pre-war emigrees and 40,000 deportees, who have been liberated. **There are many women and children among them who have peen working at forced labor and in the mines in the North of France during the period of occupation. All are in very bad shape. There are large numbers of orphans.** Among 2,000 liberated prisoners there are many who are quite sick. **All need clothing, shoees, medical supplies and supplementary food, especially milk and fats.**

Most Ukrainians wish to be repatriated and are living in repatriation camps under their government's administration while awaiting transport facilities. A small minority is unwilling to return home unless the Ukraine becomes independent. These people are also asking Monsignor Perridon for help especially for mon . food, clothing and books.

In Belgium there are about 20,000 Ukrainian deportees who have been liberated. While they also need supplementary food and clothing, the need is less urgent than in France. Since the total number of foreigners in Belgium is less in proportion to the total population than it is in France, conditions there seem much better.

Eight thousand Ukrainian soldiers in the Canadian Army intend to form a Ukrainian Club in Belgium. This will mean great moral support. If possible $12,000 a month should be raised immediately in order to care for the most urgent needs.

Телеграма говорить сама за себе.

По одержанню цеї каблеґрами, Управа Українського Американського Допомогового Комітету рішила на надзвичайних зборах з дня 30. квітня 1945 р. **ВИСЛАТИ НЕГАЙНО КАБЛЄГРАМОЮ СІМ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ** з адміністраційного фонду (членських вкладок) як **писанку для українських жертв війни в Европі.**

Цю суму розділено як наступає:

Париж—на Францію і Бельґію	$5,000.00
Рим—на Італію	500.00
Львів—Народній Лічниці	1,500.00
Разом	$7,000.00

Значить, що ще до Парижа (для Франції і Бельґії) треба діслати бракуючих 7,000.00 долярів.

Закликаємо тому усі наші Громади та Організації як і увесь свідомий наш загал, **прислати негайно всі зібрані вкладки та жертви** до Комітету на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee
847 N. Franklin Street
Philadelphia 23, Pa.

Треба мати на увазі, що із звільненням Німеччини та Чехословаччини потреби наших людей в Европі зростуть стократно.

Громадяни!

В кого ще жевріє любов до свого народу; хто дійсно боліє над недолею нещасних жінок, дітей і сиріт, хто хоче помогти свому братови і виконати свій християнський обовязок любови ближнього **нехай в час Великодня зложить свою жертву на поміч українським жертвам війни.**

ЗЛУЧЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конґресового Комітету жертвували: Андрій Патра й Павло Турецький з Гемтремк, Міш., по $5; Ілія Дика з Філядельфії, Па., $5; Члени Українського Американського Горожанського Клюбу в Вотервліт, Н. Й., зложили $28.50, а саме: Василь Футулуйчук, Іван Урбан, Петро Ковальчик і Олекса Спяк по $5; Василь Мадараш $3; а по $1: А. Карафанда, М. Завойський, М. Дичко, Л. Завойський, П. Роганич; В. Галайко 50 ц.

РИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕ- УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

В справі Української Бібліотеки в Каліфорнії

(ВІДОЗВА).

Коли в 1918 році, після першого світового перелому, Україна вперше вступила на світову арену, зустріла її не тільки байдужність, але ворожнеча. Для світа Україна просто не існувала. Найтяжчим тараном, що розторощив наші визвольні надії була неможливість покликатися на якінебудь інформації про Україну в західних краях. Наші вороги, краще зорґанізовані, засипали вже були бібліотеки, амбасади і університети друкованими матеріялами, якими доказували свої права до наших земель.

Щоби на будуче таке не повторилося та щоб хоч в части зарадити цій пекучій недостачі, півтора року тому, за ініціятивою Дрс. П. Г. Луця, Проф. В. Тимошенка і пана Івана Петрушевича, засновано при Гувер Вор Лайбрарі, Станфорд Юніверситі, Пало Алто, Каліфорнія, окрему Українську Секцію в бібліотеці. Тепер при помочі матеріялів цеї секції, Університет Станфорд з Пало Алто отворив „Проджект ан Юкрейн". Рівнож додати треба, що Українська Секція мала свій початок в тім, що пан Іван Петрушевич подарував, як основатель, свою цінну бібліотеку, а пізніше пані Таня Орлик подарувала свою бібліотеку Українській Секції, й тому маємо підставу думати, що за цим світлим приміром підуть прочі українці.

Щоби приступити до систематичної збірки книжок і інших матеріялів на ту ціль, заснувався до цього спеціяльний комітет під назвою:

Ukrainian Library Society of California

Цей комітет взяв собі за ціль поставити цю секцію на висоті інших подібних організацій, а це зібрати найповажніше і найкраще дібране сокровище інформацій про Україну.

Так отже відзиваємося до всіх земляків в Америці, Канаді і Південній Америці, щоби були ласкаві переслати до нас свої книжки, брошури, мапи, рисунки, і документи — всьо що відноситься до української історії, літератури, штуки і музики, які мають у своїм посіданні, або які можуть закупити чи виміняти. При таких пересилках просимо зробити спис у двох примірниках: один спис долучити до пересилки, а другий вислати до комітету до секретаря.

Рівнож просимо подати нам імена людей, які мають поважніші бібліотеки або книжки, щоби ми могли увійти з ними в переписку.

Книжки і всякі документи просимо слати на адресу:

Hoover War Library, Ukrainian Section, Stanford University, Palo Alto, Calif.

Всю переписку просимо слати на адресу:

Ukrainian Library Society of California, 4718 MacDonald Ave., Richmond, Calif.

За Комітет:

Іван Петрушевич, голова,
В. Тимошенко, містоголова,
Р. Придаткевич, містоголова,
Григорій Скегар, секретар,
Іван Колсон, касієр.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З музичного життя.

„Ню Йорк Каледж оф Мюзік" дає музичну виставу з „Йонг Піплс Опера", в якій бере участь як солістка молода українська співачка, п-нна Оля Мусійчук, дочка о. Степана і Мирослави Мусійчук з Йонгставн, Огайо. **Вистава відбудеться** в Гонтер Каледж Плейгавз в неділю дня 6. травня б. р. П-нна Оля Мусійчук студиює в Ню Йорку оперовий спів. Відома з многих виступів з творами українських композиторів.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

ВАЖНИЙ ЗАЗИВ

До Хвальних Урядів і Патріотичного Членства усіх українських національних організацій і громадянства міста Ню Йорку і околиць!

„Страшно впасти у кайдани, умирать в неволі, а ще гірше — спати, спати і спати на волі"... Ці ясні і правдиві слова нашого невмірущого Генія Т. Шевченка, на сто відсотків відносяться донас, українців міста Ню Йорку і околиці, в тій **вільній** нашій прибраній Батьківщині Америці як в пору, коли міліони братів наших, сестер, батьків-старців і дітей, розпорошених війною по всіх закутинах світа, без захисту, голі, босі і голодні, падуть жертвою всяких пошестей і голодової смерти.

Не вжеж голос роспуки о ратунок від загибелі отих нещасних жертв війни не змягчить нашого серця, чейже не зовсім ще закаменілого, та не заставить наш розум додуматись, що вже найвища і крайня пора пробудитись нам з того сну нашої байдужности, не оглядаючись на нікого, та не відкладаючи аж буде запізно, але таки **зараз, негайно і щиро, братись за працю в організуванню ратункової акції для тих нещасливців?!**

Отже, в тій саме важливій і пекучій справі, Українсько Американська Централя в Ню Йорку, Інк., почуваючись до морального обовязку запросити Екзекутиви всіх українських національних Братств, Товариств, Сестрицтв і Клюбів з Ню Йорку і околиць, а зокрема наших Парохій, як і тих щирих громадян і членів, котрим ця справа лежить на серці, увійти в склад дійсних членів „Центральної Ради" при Українсько Амер. Централі, якої Перші Спільні Наради-Збори відбудуться в неділю, 3-го червня б. р., в Церковній Сали св. Юрія при 7-мій вулиці в Ню Йорку, точно від години 2-гої до 6-тої пополудні.

Першим кроком „Центральної Ради" в наміченій праці буде Велике Народнє Віче в справі негайної помочі братам нашим заморем, котре відбудеться в неділю, 1-го липня б. р., в Шкільній Авдиторії при 6-тій вулиці в Ню Йорку, заки ще прийде літня спека.

Окрім інтенсивного провадження ратункової акції в справі негайної помочі нашим нещасним жертвам війни, „Центральна Рада" при У. А. Централі, буде зобовязаною давати практичні поради в справі будови нового У. Н. Дому в Ню Йорку та взагалі працювати і наглядати над оживленням та організуванням розбитих українських сил в одну сильну, велику і життєздатну Громаду, двигнути її з теперішньої „пропасти", з отого останнього щабля знов на перший як було колись. За всяку ціну, треба нам усім спільно доложити всіх своїх сил і засобів, щоби нюйорська Українська Громада під оглядом народньої праці, знов стала взірцем для всіх решта наших Громад, а не їх посміховищем і погордою, як є вона тепер.

Покликуючись на розпорядження Українського Допомогового Комітету в Америці та беручи під увагу те нечуване в світі страшне елементарне нещастя братів наших в Україні і поза нею, а також на привернення Української Громади в Ню Йорку до нового народнього життя, хочеться вірити, що ані одна українська Орґанізація міста Ню Йорку і околиць, не відверне свого обличчя в цю тривожну хвилю від конаючого з голоду брата, і щоб не остатись позаді інших, візьме діяльну участь у формуванні „Центральної Ради", висилаючи свою Екзекутиву і Членів на Перші Спільні Збори-Нараду в призначений вище день і час.

ЗА УРЯД У. А. ЦЕНТРАЛІ в Ню Йорку, Інк.:

Д. Попів, предс.
А. Пасічник, скарб.
А. Дубас, фін. секр.
М. Малетич, рек. секр.

(Огол.)

місце оселення. Ця наша нова демократія обійдеться зовсім добре й без якихсь там буржуазних „преразсудків".

Між новими думками правдивих приятелів людства висувають вчені та виховники потребу створити одну світову культуру, яка сталаб основою одної цивілізації модерного людства. В тій цілі треба покликати до життя Міжнародний Уряд для Справ Виховання, кажуть вони. Думаю, що першою справою того уряду булоб здефінювати, що це є демократія. Бо нині поняття демократії завдяки різним „демократам" Східної Европи стає абсолютно річю зовсім незрозумілою. Поняття демократії нині натягається як кому, як хто хоче. Таке натягання демократії це не тільки монополь тов. Соколова, воно теж є й на нашім українсько-американськім загумінку. Демократами нині є групка самозванців, партійників, нікім ніколи невибирана, а всі другі українці підозрілі. Український нарід на рідних землях ніколи не давав партійним жрецям ніякого кредиту, ані права себе репрезентувати. Навпаки, при зустрічі з практичною їх громадською працею проганяв їх з рідних земель та місто хаосу, що його вони вводили в громадське життя, волів навіть большевиків. Та проте вони є демократами. Натомісць демократами в їх розумінню не є ці найкращі сини України, що свої буйні голови та молоді життя клали за це, щоби на українських землях не було чужого кольоніста, щоби українська земля перейшла в руки господаря землі, українського безробітного, постійно голодного землероба. Не є в їх розумінню демократами ці, що життя своє клали за це, щоб український робітник мав працю на українській землі, у Львові, Харкові, в Донбасі, в бориславськім нафтовім промислі, а не на Соловках, в Перу чи в Арґентині. Тамті герої в клясичному розумінню мусять навіть з чогось каятися та щось там покутувати перед тими демократами, що для України ніколи нічого позитивного не зробили крім пустих фраз та тягання безвольно за хвостом російських, польських чи інших соціялістичних партій. Ось тому конечно треба вже раз усталити, що це є демократія!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ТРЕБА ОЖИВИТИ НАРОДНУ ПРАЦЮ І ЗБІЛЬШИТИ ЖЕРТВИ.

Можна заввакати інтересне явище: кожен знас хотів би бачити наших братів звільнених ярма і домагається від наших провідників роботи в тому напрямі. Та щодо підтримки такої роботи, то вдоволяється часто заявами, що таку роботу в тому треба попирати.

Я бачу дві причини занепаду правдивої пітримки. Перша це та, що ми тепер живемо в великім добробуті матеріяльнім, маємо повно харчів, маємо гарні вбрання, гарні мешкання, то й нам здається, що таке має кожен. І тому ми не дуже відчуваємо біду наших братів заморем. Ми ніяк не відчуваємо, яку недолю переживають наші брати на Сибіру, в тундрах, на роботі при каналах. Про те, що ділося з нашими братами під німцем, то хоч дещо знали, але й того було досить, щоб зрозуміти терпіння наших братів. Але про те, що діється під червоними, мало хто щось знає, бо ніхто звідтам правди не напише. Як припадково щось продереться до нас в Америку, то наші червоні представляють це, як рай, а ми так, як хотіліб чути таку неправду, бо тоді зацитькуємо нашу совість і викручуємося від допомоги.

Друга причина, це американська воля, з якої ми користаємо. Це воля економічна й политична. Маємо повну свободу релігії, а політична свобода така, що живемо „як у Бога за дверима" і тому не протестуємо, як іншим волю відбирають. Наслухаємося, як то наші червоні нас закричать, що під Советами велика „демократія" і знову зацицькуємо нашу совість, що там навіть якби в чімось було зле, то ми нічого не вдіємо і тому волимо мовчати.

Але такі з нас, що то читали листи з нашого рідного краю з року 1939, коли то большевія прийшла в наші села, інакше думають. От так я дістав тоді вісти з коломийського повіту, що червоні чекісти виважили двері і повибивали вікна в хаті мого сусіда, вдерлися до хати ніччю, забрали жінку, 8-літню донечку й 18-літнього хлопця і всіх загнали до Архангельська. Потім цей мій знайомий по 3-місяцях дістав лист від жінки, що вона живе в бараках, що там зимно і нема що їсти; а дальше перестали листи цілком приходити від жінки і він догадався, що вона там згинула... Отже, як хто такі вісти дістане, той уже не повірить большевицьким перекручуванням правди і самий відчує по щирости недолю нашого брата.

А як би хто мав силу відчути цілу недолю, то я певний, що такий віддав би ціле майно, щоб рятувати нещасних. Навіть хто не вміє так відчувати, то таки повинен дати хоч $100 на рік на рятування нещасних і для праці для визволення рідного краю з большевицької неволі.

От конференція у Сан Франсиско. Таж для праці нашої делеґації грошей треба, а ми навіть на дорогу їм не зложили! Чи то так далі має бути між нами?

Коли я так передумав, то прийшов до висновку, що мушу давати по $10 місячно через цілий 1945 рік на працю Українського Конгресового Комітету. То буде разом $120, а окремо ще посилаю $25 до Українського Комітету Канади на втримання Українського Клюбу в Лондоні.

Думаю, що кожен громадянин українського роду повинен теж передумати ті справи і прийти з своїм сумлінням до якоїсь згоди, а тим самим і зложити якусь жертву.

Я. Удич,
Ню Йорк, Н. Й.

—o—

НЕЗВИЧАЙНА ВЕСНА.

Так, справді, цього 1945 року почалася весна незвичайно в Злучених Державах. Ще з початком березня показалися улюблені по цілій Америці пташки, що то їх звуть „робінс", як перші вістуни весни. Про їх появу газети поміщували дописі, надсилані читачами. З тим лучили вони ворожбу про ранню весну.

Негайно потім почали скоро таяти сніги й з того пішла повінь, після цього сонце почало тепло пригрівати. Зазеленіли луги, порозпукувалися дерева, розвивався листок. Від стейту Джорджії до Мейн забіліли вишневі сади. Отже таки незвичайна весна в тому 1945 році!

Різнокольорові квіти по міських парках порозквіталися в повнім строю, а корчики з квітами в приватних городах і в городцях перед робітничими домиками почали їх наслідувати. Старі американці, як зрештою всі старі люди, грілися до сонця, пакали люльки та викладали свої пророцтва. „Станеться щось незвичайне цього року, коли весна прийшла так вчасно. Маю 80 літ, але ніколи не довелось мені на моїм віку заважити, щоб весна воцарилася в березні" — повторяли тут і там дідусі й бабуні.

„Може війна вчасно скінчиться, дідусю" — казали другі, похитуючи головами.

„Ба, на скінчення війни природа не проявляє таких віщих знаків. Була вже неодна війна, буде ще й нова. Природі це байдуже. То станеться щось таке, чого ми не можемо передбачити наперед" — відказували дідусі.

І чи не сталося? Дня 12. квітня 1945 рознеслася по цілому світі вістка, що президент Френклин Д. Рузвелт помер. Нестало між живими батька американського народу, нестало опікуна поневолених народів. Помер муж, перед яким клонив голову цілий світ. Відійшов від нас велит, якого страхалися тирани; лікар — який мав цілюще зілля на рани безборонних жертв війни; миротворець, який хотів захоронити людство перед страхіттям війни.

Весняна природа постаралася огріти своїм теплом останні дні незвичайного чоловіка, який теплом свого духа огрівав поневолені народи, обтирав сльози вдовам і сиротам-жертвам теперішньої війни, приносив поміч обездоленій війною Европі.

Тільки не знати, наскільки був би причинився він до наладнання української справи, та його великі замисли обіймали й Україну. В так несприятливому часі, як тепер не міг окремо видвигати української справи, але вона містилася в його свободолюбній програмі.

Нема між живими Великого Американця, якей належав до вииімків в теперішньому світі. Вістка про його смерть потрясла душею кожного чоловіколюбця. Понизилися до половини машту не лише американські прапори, але теж і прапори заприязнених держав і народів. Вільна земля вільного народу, земля Вашинґтона вкрилася сумом. Але могилу помершого президента вквітчала природа цієї землі. Вона розбудилася до життя скорше, ніж це бувало іншими роками. І це теж причинилося до поширення віри, що це незвичайна весна.

Христина Мартинів,
Бинґгемптон, Н. Й.

COAST GUARD officers every day are proving how effectively the smaller naval vessels purchased with the help of War Bonds can clear the seas of enemy submarines. Comdr. David H. Bartlett of San Diego, Calif., recently was awarded a Navy medal for maneuvering his Patrol Frigit in such a manner that it brought about the destruction of a Jap undersea attacker. Other commanders of small vessels are doing highly efficient work.

U. S. Treasury Department

СЕРЦЕ АРТИСТКИ

(Докінчення зо сторони 2-гої)

кидає на стіл). Відійдіть від дверей, поки час.

Барон відступається з острахом.

Вломник: А тепер, пані, я хочу вам представити цього панка. Він зробив плян нападу і сказав мені, де є діядем. Але він не сподівався, що я поверну справу в інший бік. Ми умовились, що я втечу залишивши діядем, а барон заграє собі героя. Обіцяв мені за це пятьсот пенґо. Та я волію брилянти! До побачення, пане бароне (щеза;).

IV.

Артистка: То це правда? Ви були здібні до такої підлоти?

Барон (похиляє пригноблено голову).

Артистка: Отже ви мене справді кохаєте! Я завсіди мріяла про такого чоловіка, що здібний із любови до всього. Бароне, можете мене поцілувати!

Перекл. **в. г.**

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

ТАРЗАН, ч. 1169. Замішання.

Як вони повернулися, аби вбити Тарзана, Тарзан блискавичним рухом вирвав лук і стріли з рук одного вояка.

„Я на вас не гніваюся", він сказав, „але я буду мусіти вбити першого, що проти мене виступить".

Чорні задержалися, бо вони знали, як цільно стріляє Тарзан.

У той мент при брамі повстало велике замішання.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 27. квітня 1945 року померла в 30. році життя

АННА КУТНА,

членкиня відділу 238 У. Н. Союзу в Бостон, Масс. До Союзу вступила в 1937 р.

Покійна полишила в смутку маму, сестру Катрусю і брата Миколу; всі є членами Союзу.

Похорон відбувся у вівторок 1. травня з дому жалоби до української прав. церкви. Поховано її на Mount Hope Cemetery. — В. Й П.!

Н. Давискиба, секр.